

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Loppuraportti

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä 20.2.2017	Diaarinumero EUR A 2014/2232/09 02 01 01/2015/LL
Käsittelijä Samu Rötökönen	Puhelinnumero 040-711 8398
Hankekoodi A70953	Tila Valmis

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi Luosto, valoton valaistus. Tähtitaivaan ja Revontulten Näkeminen	
Alkamispäivämäärä 1.8.2015	Päätymispäivämäärä 31.12.2016
Toimintalinja 2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen	
Erityistavoite 3.2. Uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen	
Tukimuoto Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke	
Kustannusmalli Tosiasialliset kustannukset	

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi Sodankylän kunta	
Y-tunnus 0193169-1	Hankkeen WWW-osoite http://www.sodankyla.fi
Yhteyshenkilön nimi Ville Mäkitalo	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite ville.makitalo@sodankyla.fi	Yhteyshenkilön puhelinnumero 0400586621

3 Tiivistelmä

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

Hankkeessa pidettiin 8 ohjausryhmän kokousta ja 2 työryhmäkokousta. Hankkeelle kilpailutettiin avoimella kilpailutuksella valaistuksen yleissuunnittelija. Yleissuunnitelma laadittiin koko Luoston matkailukeskuksen alueelle, koskien katu ja latuvalaistusta, sekä ohjeistus muotoisena yksityisille mökin omistajille ja yrittäjille. Hankkeelle kilpailutettiin aluksi rajoitetulla menettelyllä tekninen sähkösuunnittelu, mutta tarjouksia saatiin vain yksi, joka sekun hyvin korkea. Tarjousta ei voitu hyväksyä. Tämän jälkeen kilpailutus tehtiin avoimella menettelyllä, jolloin toteuttaja saatiin kilpailu kykyiseen hintaan. Tekninen sähkösuunnittelija työstä tarkempaa suunnittelua kaduille, kevyenliikenteen väylille ja paikoitukselle yleissuunnitelman ohjaamana. Hankkeelle kilpailutettiin rajoitetulla menettelyllä tiedotus- ja mainosmateriaali painettuna. Pidettiin 3.9.2016 tiedotus ja ohjeistus tilaisuus mökkiläisille, asukkaille ja yrittäjille. Valaistushankkeen esittely aineiston laatija kilpailutettiin rajoitetulla kilpailutuksella kysymällä kolmelta mainostoimistolta tarjoukset.

Hankkeen tavoitteena oli laatia suunnitelma, joka parantaa tähtitaivaan ja revontulten katselua Luoston matkailukeskuksen alueella, vähentäen hajavalon tuomia haittoja taivaan ilmiöiden katselussa. Lisäksi parantaa matkailijoiden turvallista liikkumista alueen toiminnoissa.

Hankkeessa saavutettiin haluttu lopputulos. Koko Luoston alueelle hankkeessa laadittiin valaistuksen yleissuunnitelma, johon pohjautuen laadittiin kaduille, paikoitusalueille ja kevyenliikenteen väylille tarkka tekninen sähkösuunnitelma, joka palvelee tulevaa valaistuksen toteuttamista. Lisäksi yleissuunnitelman pohjalta valittiin esimerkkityyppiset valaisimet eri toiminnoille tuomaan yhtenäistä kokonais ilmettä Luoston matkailukeskukselle. Yrityksille ja yksityisille kiinteistön omistajille laadittiin ohjeistus alueen ulkovalaistuksen toteuttamiselle.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

The aim is to make Luosto tourist center the only tourist center, where lighting has designed to server experiencing the stars and northern lights. In this projects the actions are to define the content for the lightning plan, ask tenders of the designer and to draw up plans. A key part of the projects is also communicating the plan in the Luosto area, expecially for private cottage owners.

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Hankkeeseen kohdistuva valaistussuunnittelu toteutui odotetulla tavalla ja näin ollen kun alueella tapahtuvat investoinnit saadaan toteutettua, tulee suunnitelma vastaamaan erityisesti alueen KV-matkailijoiden kasvavan määrän tarpeita. Suunnitelman perusteella saadaan valaistuksen hajavaloa vähemmän alueella ja pystytään tulevaisuudessa valaistuksenohjauksella himmentämään ei välttämätöntä valaistusta niin ettei se häiritse tähtitaivaan katselua. Lisäksi valaistuksella voidaan ohjata ihmisiä liikkumaan niille tarkoitetuilla kulkuväylillä turvallisesti ja tarvittaessa varoittamaan esimerkiksi ladulla risteysalueista ja vaarallisista laskuista lisäämällä sinne ohjauksjärjestelmää hyväksi käyttäen valaistustehoa.

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Hankkeella saatiin tarkennettua alueen valaistuksen ongelma kohdat, sekä niiden korjaamiseen ratkaisut. Lisäksi alueen toimijoille saatiin kohdennettua yhteinen tavoite, jolla Luostosta saadaan kehitettyä omaleimainen matkailukeskus. Latuvalaisimien uudistaminen toteutetaan valaisin vaihtoina, jonka toteuttaminen on aloitettu ja valmistuu kevään 2017 aikana.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeen jälkeen valaistus muutetaan suunnitelman mukaiseksi alueella lähivuosien aikana sekä kevyenliikenteen ja katualueilla. Laduilla on aloitettu talvella 2016-2017 latuvalojen saneeraustyöt. Yksityiset mökinomistajat ja alueen yrittäjät toteuttavat valaistuksen uudistamisia omalla aikataululla. Hankkeessa saatua teknistä tietoutta käytetään hyväksi alueen investointeja tehdessä, sekä muutenkin kunnan vastuulla olevassa valaistuksessa. Kunta jatkaa valaistuksen muuttamista, jakamalla investoinnit useammalle vuodelle.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiin suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Hanke toteutui aiotulla maantieteellisellä alueella. Suunnitelman tuomat muutokset eivät heti näy alueella, koska toteutettavat investoinnit tulevat olemaan sen verran mittavia, että ne joudutaan toteuttamaan osissa. Latuvalaistuksen osalta vaikutukset tulevat näkymään tulevan talven 2016-2017 aikana suunnitelman mukaisten investointien toteuduttua. Valaistusinvestointien toteuduttua alueen ilme muuttuu pimeänä aikana huomattavasti. Hajavalosta johtuva valosaaste vähenee ja valaistuksesta tulee alueella yhtenäinen ja hillitty. Tämä edes auttaa tähtien ja revontulten tarkkailua pimeänä aikana ja lisäksi luo alueelle oman imagon.

5 Seurantatiedot

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

Hankkeessa päästiin hakemuksessa esitettyihin numeerisiin tavoitteisiin. Hankkeessa toteutettu suunnitelma edistää vähähiilisyttä. Alueelle suunniteltu uudentyypinen valaistusratkaisu vähentää energian tarvetta ja lisäksi tulee ohjaamaan, sekä mahdollistamaan jalkaisin tapahtuva liikummista matkailukeskuksen sisäisenä liikkumis muotona myös pimeinä vuoden aikoina, jolloin matkailijoita alueella erityisesti liikkuu.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Hyvin.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Kunnan teknisen osaston yhdyskuntatekniikasta vastaava henkilöstö sai hankkeen mukana paljon tietoa valaistussuunnittelusta, valaisin malleista ja tekniikoista sekä valaisinohjauksesta.

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Valaistuksen sähköteknisen suunnittelijan kilpailutus toi hankkeessa haasteita. Ensimmäisellä kilpailutus kierroksella saatiin vain yksi tarjous, joka sekin oli yli hintainen, joten asiaa koskeva kilpailutus järjestettiin uudelleen, jonka jälkeen saatiin useampi oikeasuuntainen tarjous, joista valittiin halvin. Samalla jouduttiin hankkeelle hakemaan jatkoaikaa, jotta suunnitelma ehditään toteuttamaan.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

Ohjausryhmä on ollut koko hankkeen ajan ohjaamassa valaistussuunnitelman tekoa kokoontumalla aika-ajoin käymään suunnitelma luonnoksia lävitse.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Kohderyhmät ovat kokeneet hankkeen tärkeänä osana Luoston matkailukeskuksen kehittämisen kannalta ja erityisesti valaistuksen muuttaminen nähtiin kohottavan Luoston matkailukeskuksen imagoa positiiviseen suuntaan. Yrittäjät ja mökin omistajat ovat olleet halukkaina muuttamaan valaistusta suunnitelman mukaiseksi. Negatiivisena asiana kohderyhmät kokivat investointien todennäköisesti hitaan ja osiin jakautuvan toteutumisen, sillä investoinnit alueen valaistuksen saneeraamiseen tulevat olemaan kohtalaisen isoja ja jakautumaan usealle vuodelle.

7 Horisontaaliset tavoitteet

7.1 Sukupuolten tasa-arvo

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeessa tehtiin toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta	x		Hanke edisti miesten ja naisten asioita tasapuolisesti
Sukupuolinäkökulma huomioitiin hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	x		Hanke edisti miesten ja naisten asioita tasapuolisesti

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeen päätavoite oli sukupuolten tasa-arvon edistäminen		x	Ei ole.

7.2 Kestävä kehitys

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Välillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys	0	3	Valaistuksella parannetaan matkailukeskuksen autotonta liikkumista.
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen	0	3	Parantaa alueen autotonta liikkumista.
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus	0	3	Vähentää eliöiden, eläinten ja luonnolle liiallisesta valosaasteesta aiheutuvia haittavaikutuksia.
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasut)	0	2	Parantaa alueen autotonta liikkumista, joka vähentää pakokaasupäästöjä.
Natura 2000 -ohjelman kohteet	0	0	Ei
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	0	5	Käytetään valaisin tuotteita jotka ovat pitempi ikäisiä kuin aikaisemmin käytössä olevat.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö	0	4	Uudet valaisimet ja ohjausjärjestelmä vähentää energian kulutusta.
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	0	7	Edesauttaa paikallisen elinkeinon kehittämistä ja alueen luontomatkailuimagon vahvistamista.
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	0	5	Parantaa matkailu ja ennen kaikkea ohjelma palvelujen kehittämistä alueella.
Liikkuminen ja logistiikka	0	7	Selkeyttää ja parantaa alueen pimeäaikaista liikkumista.
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvointi	0	5	Turvallinen ja oikea-aikainen valaistus luo turvallisuutta liikkumiseen luonnon reiteillä, liikkuminen lisää hyväolontunua ja antaa voimia jaksamiseen.
Tasa-arvon edistäminen	0	0	Ei tiedossa olevia vaikutuksia
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	0	0	Ei tiedossa olevia vaikutuksia
Kulttuuriympäristö	0	0	Hanke korostaa luoston ilmettä ja mielikuvaa
Ympäristöosaaminen	0	7	Hanke tuo alueen toimijoiden tietoisuuteen ympäristöystävällisen valaistuksen hyötyjä.

8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Hankkeesta pidettiin info / tiedoitus tilaisuus paikallisille yrittäjille ja mökin omistajille 3.9.2016 Hotelli Luosto tunturilla.

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)

Hanke liittyy osakokonaisuutena Luoston matkailualueen keskustan ja infran kehittämishankkeeseen A32702. Valaistussuunnittelu on yksi iso asiakokonaisuus edellä mainittua hanketta.

9 Aineiston säilytys

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Hankkeen materiaali säilytetään Sodankylän kunnan teknisen osaston arkistossa, sekä teknisellä osastolla työkäytössä.

Yhteyshenkilönä toimii Yhdyskuntatekniikan päällikkö Jani Kiemunki 0400-396735. jani.kiemunki@sodankyla.fi

10 Liitteet ja allekirjoitus

Liitteet

Tuensaaja vakuuttaa tässä loppuraportissa ja sen taustalomakkeissa antamansa tiedot oikeiksi.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

20.2.2017 PESONEN VILJO
Kunnanjohtaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti

Hankekoodi: A70953

Tila: Valmis

Hankkeen nimi: Luosto, valoton valaistus. Tähtitaivaan ja Revontulten

Näkeminen

Viranomainen: Lapin liitto